

אשר ישראל

פרשת
ראה
תשפ"ו

גליון
תקכ"ה

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 073-388-6654, בארה"ב: 605-477-4445

תמיד בפרשה זו, שאדם צריך לפתוח את עיניו ולראות את המתנה הגדולה שהקב"ה נותן לנו, ומתנה זו נקראת "היום". איזה "יום"? כל יום ויום שאדם נמצא בו!

אדם שזוכה לעוד 'יום' בימי חייו - זו מתנה עליונה! הוא זוכה לקבל 'יום' במתנה, ובו הוא יכול לזכות לחיים נצחיים! כל 'יום' שיש לנו בזה העולם, זה ענין של צמצום - יום של 24 שעות, וכל אחד יש לו את סדר יומו, וכמה אדם יכול לבנות את ה'יום' הזה הבנוי מ-24 שעות עם אורות נפלאים של חיי נצח לנצח נצחים! אשרי הזוכה למלאות את ה'יום' שלו עם דברים טובים - נקודות של יהדות: תורה, תפילה, מצוות ומעשים טובים!

וזו בעצם 'מתנת החיים' שיש לנו,

חסדי ה' יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **ראה**, שבת מברכין **חודש אלול**, שזה כבר מעורר מאד לקראת סיום השנה והתחלת השנה החדשה.

ובפרשת הרביעית שבספר 'משנה תורה', משה רבינו פותח ואומר: "**ראה אנכי נתן לפניכם היום**" - תפתחו את עיניכם ותראו שאני נותן לפניכם את "**היום**"!

כי לכאורה לא מובן מדוע מוזכרת המילה "**היום**", הרי משה רבינו באמצע לדבר לעם ישראל את כל דברי 'משנה תורה' חודש ושבע קודם הסתלקותו (ר"ח שבט), ומדוע דווקא בפסוק הזה ישנו דגש עם המילה '**היום**' - "**ראה אנכי נתן לפניכם היום**"?

אך העניין מוסבר בדברי צדיקים [מוהרא"ש ז"ל היה מרבה לדבר מזה

וזו הכוונה שהספר הזה הוא 'אתחלתא דגאולה' - איזו 'גאולה'? אכן בפשטות זו הגאולה הכללית של כל עמי־ישראל, וכמו שכתוב ב'מגילת־סתר' - שאמר רבינו ז"ל לרבי נתן ורבי נפתלי, ונמסר איש מפי איש מדור לדור, ובה גילה רבינו מה יהיה עד ביאת המשיח [בקרב בימינו!], ורבינו התיר לכותבה בראשי־תיבות, וזה נמצא, אך איננו מובן לסתם בן־אדם, רק היו יחיד־סגולה שידוע מה כתוב בה. ופעם לחצו מאד על ר' אברהם ב"ר נחמן שגילה דבר־מה מן המגילת סתרים (כי ידעו

שקיבל זאת מאביו ר' נחמן טולטשינער שקיבל זאת מר' נתן), וכמובן מי שלמד ויודע זאת - הוא לא יגלה, כי רבינו לא רצה שיגלו, אבל כנראה דבר זה הוא התיר לעצמו לומר, וענה ואמר: 'דְּבַר אֶחָד אֲנִי יָכוֹל לְהַגִּיד לָךְ שֶׁכָּתוּב שָׁם: מִיַּד כְּשֵׁיתְקַבֵּל סִפְרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ אֶצֶל אֲנָשֵׁי הָעוֹלָם - יְכוּלִים לְהַכִּין עֲצָמָכֶם לְמִשְׁיחַ'... מה הכוונה? העניין הזה הוא 'בפרט' ו'בכלל' - הן בכלליות הגאולה הכללית שתהיה בעזרת ה' בקרב לכל עמי־ישראל, והן 'בפרט' - שאדם יזכה שיתקיים אצלו (תהלים סט, יט) "קִרְבָּה אֶל נַפְשִׁי גְאֻלָּה" - שיזכה לגאול את נפשו!

ולזה יזכה אם יתחיל ללמוד ספרי רבינו, ובפרט ליקוטי־מוהר"ן; כמה אני מבין? אני לא יודע, אבל אני מתחיל ללמוד! כל יום קצת! תורה אחת! קטע אחד! שיהיה לך שיעור בליקוטי־מוהר"ן! זה אחד משיעורי־התורה שאדם צריך בכל יום!

זה הפירוש שהספר הזה הוא 'אתחלתא

כי החיים של האדם מורכבים מהרבה 'ימים' - 'יָמִים יָצְרוּ' (תהלים קלט, טז); הקב"ה נותן לנו 'ימים', וכל 'יום' הוא ענין של 'צמצום', כי אם לא היה 'ימים' - לא היה אפשר לאדם לצמצם את עצמו לאותו הזמן; ישנם שבעה ימים בשבוע, ומגיע שבת־קודש, וכך חוזר חלילה מיום בריאת העולם, שיש ששת־ימי־המעשה, ואח"כ יום־השבת, אם לא היה את הסדר הזה - לא היה לאדם 'הגבלה' של "יום אחד" [וכמ"ש (בראשית א) "וַיְהִי עֶרְבַּ וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד", וכן "יוֹם שְׁנִי" וכו'], והיה יותר מדאי לאדם... אבל כשיש 'יום' - יש לאדם צמצום והגבלה של אותו היום.

והעניין הזה הוא גילוי נורא של רבינו ז"ל - בליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן רע"ב; לפניכן נקדים לומר, שלפעמים אנחנו נותנים רמז בתוך מספרי התורות של רבינו ז"ל, כי בוודאי מן השמים הוא, ליקוטי־מוהר"ן הקדוש הוא מתנה מן השמים - שזכינו להספר הקדוש של רבינו שהוא 'אתחלתא דגאולה'!

מה הכוונה 'אתחלתא דגאולה'? אדם שמכניס את עצמו בתוך ליקוטי־מוהר"ן - כפי השגתו, כל אחד ואחד כפי שהוא משיג, אבל ללמוד בו כל יום! אדם צריך להיות לו קביעות - 'ביום הזה הסתכלתי בדברי רבינו! כמה הבנתי, כמה הרגשתי, כמה באמת זכיתי לקיים - עדיין לא ברור, אבל הסתכלתי! אני קובע לעצמי שיעור בדברי רבינו!'

והוסיף והתבטא: **'אבל הליקוטי־הלכות זה הגן־עדן של ה' יתברך!'**... אדם שזוכה ללמוד ליקוטי־הלכות - קשה להסביר מה זה... ושם לא מוצאים מקומות שלא מבינים כלום, כי רבי נתן כבר מוריד לנו את ההשגות של רבינו שנבין משהו באיזו דרך (אכן גם רבי נתן נכנס לפעמים בשיחות עמוקות וכו', אבל תמיד יש איזו דרך שאפשר להתקשר לזה).

והנה מהסתלקות רבי נתן עברו כ-180 שנה, ומאז היו צריכים להוריד את האורות האלו עוד ועוד - בשבילנו, שנוכל להבין יותר ויותר. וכל זה נכלל בהגדרה **"ספרי רבינו"**, וכי זה משהו חדש?... הרי רבי נתן כליכול זה ספרי רבינו! כל הגילויים של רבינו מבוארים בדבריו! וכן זכינו בכל משך הדורות, שהיו אנשי־שלומינו האמיתיים שהוסיפו עוד כהנה וכהנה לבאר העניינים בספריהם.

ומה צריכים יותר ממה שזכינו אנו - והעולם זכה - שהגיע מוהרא"ש הקדוש לעולם, והאיר את האור של רבינו בכל קצוות תבל?... מוהרא"ש הגיע לעולם סך־הכל 95 שנה אחר הסתלקות רבי נתן (מוהרא"ש נולד בשנת ת"ש, ורבי נתן התסלק בשנת תר"ה, הרי 95 שנה הפרט ביניהם), ומה היה בעולם באלו השנים? אכן היו כל ספרי רבינו בכמה מקומות, ובאותן שנים 'העולם התהפך' - הן כל מה שקרה במדינת רוסיה [שבה התגוררו רבינו ורבי נתן], ומלחמת העולם הראשונה והשניה וכו', ותמיד היתה ההתחזקות של רבינו, וספרי רבינו היו מצויים 'פה ושם', וגם היו

דגאולה' - אדם זוכה להביא את גאולתו הפרטית; אדם מרגיש עצמו בגלות כ"כ עמוקה ושחורה, וחושב: 'מה יהיה איתי?!'... אומר רבינו: אני נותן לכם את הספר שלי, וזה 'אתחלתא דגאולה' - תתחיל! אם לא תתחיל - אף־פעם לא תמשיך ותגמור... תתחיל! זה "אתחלתא דגאולה!" רבינו לא אמר שזה "גמר" הגאולה, כי על זה יש זמן, אבל רבינו הבטיח שזה "אתחלתא" דגאולה!

ומלבד שזו ה'גאולה פרטית' של כל אחד, כן זה סובב על ה'גאולה כללית' של כל עמי־ישראל; **אדם שזוכה לזכות את אחרים ולהפיץ אור רבינו - הרי זה קירוב הגאולה!**

הנה כשמדברים מ'**ספרי רבינו**', כמובן ראש וראשון הכוונה היא על 'ליקוטי־מוהר"ן' שרבינו אמר וכתב יחד עם רבי נתן, אבל במשך הדורות היו צריכים בכל פעם להוריד את הדיבורים האלו 'על כסף קטן', כי אכן ישנן תורות שאדם 'לא מוצא את עצמו', ולא מבין את הכתוב בהן. הוא רואה שזה דברים גדולים, אך לא מבינם לאשורם... **ועל כך בא רבי נתן וחיבר את 'ליקוטי־הלכות', ובו הוא פירט כל דבר, והראה לנו איך בכל ההלכות של שולחן־ערוך מונחים לימודים ורמזים ודברים נפלאים.**

פעם היו מדברים עם רבי נתן בעניין ספרי השל"ה הקדוש - שזה ספר 'כל בו', וענה ואמר רבי נתן שבוודאי זה כך,

האדם הוא יזכה לזה...

והנה כולם ידעו מהשיחה הזו של רבינו, אבל שיבוא אחד ויעשה מזה **'תעמולה'** בכל העולם כולו - שיתחילו לקיים זאת בתמימות ופשיטות, ומתחילים עם ילדים, ובחורים, ואברכים, ומבוגרים, שכולם יתחילו ללמוד בסדר-דרך הלימוד ולסדר איזה **'סדר'** בחיים - כל יום פרק אחד, דף אחד וכו', **על זה זכינו שמוהרא"ש הגיע לעולם וכך עשה!** וזו רק שיחה אחת...

ובכלליות, כל המושג הזה שאפשר ללמוד בדרך **'גירסא'** - שאפילו אם אדם לא זוכה בינתיים להבין, שבכל זאת ילמד, וכך אומר רבינו בפירוש שם בשיחה: **'ואמר, שאין צריכין בלימוד רק האמירה לבד'**; וכן אומר רבינו בכמה תורות בליקו"מ - ענין של **'אמרי אנשי'** (תורה י"א בליקו"מ ח"א) ו**'דיבור בלא דעה'** (תורה ע"ד), וכן בעוד מקומות מודגש העניין הזה בדברי רבינו - שאפשר לאדם ללמוד גם אם לעת עתה איננו מבין.

ואכן הדבר הזה הוא **'חידוש'** שבחידושים, כי מביאים ממקומות אחרים - אפילו מגדולי ישראל, שאם אדם לא מבין את לימודו - זה שום דבר... **אבל בא רבינו 'הפוסק הגדול' - פוסק אחרון - ופסק לנו שזה כן נקרא לימוד!**

ואפשר להבין את העניין הזה שיש אומרים שלא נקרא לימוד, ורבינו אומר שאכן זה נקרא לימוד, עפ"י דברי רבינו (ליקו"מ ח"א סי' ה), שכשיש מחלוקת בין

אנשי-שלומינו מסבירים יותר העניינים, וחיברו אילו ספרים קטנים.

אבל הקב"ה ריחם על עם-ישראל, והוריד לעולם נשמה קדושה - **מוהרא"ש הקדוש**, שהתקרב לרבינו, והתחיל העניין של רבינו לבעור בכל העולם כולו בצורה אחרת לגמרי... מוהרא"ש כבר לקח את הלימודים הקדושים של רבינו, ואם עד אז פרטו מ'שטרות של אלפים' ל'שטרות של מאות ועשרות' - **הגיע מוהרא"ש ופרט את זה לאחדים ולפרוטות! מוהרא"ש גילה איך אפשר לקחת כל תורה וכל שיחה של רבינו, ולחיות עם זה 'למעשה'!**

ועל קוטב זה חיבר מוהרא"ש את כל הספרים הקדושים והקונטרסים וכו', כדי שיהיה לנו איזה קשר לדברי רבינו - שנבין **'לעובדא ולמעשה'** מה עלינו לעשות! אדם לומד תורה בדברי רבינו או שיחה בשיחות-הר"ן, ומקיים אותה **'לעובדא ולמעשה'**! ואמנם הדבר היה כבר כתוב מרבינו ורבי נתן, **אבל שיבוא אחד ויעשה מזה 'פרסום' כזה גדול שיוכלו לקיים זאת בתמימות ופשיטות!**

ניקח לדוגמא את שיחה ע"ו - סדר-דרך הלימוד של רבינו: הרי הכל כתוב בפירוש בתוך השיחה; רבינו רצה שנלמד **בכל התורה כולה**, וכמפורט שם: תנ"ך, משניות, גמרא, מדרשים, זוהר, כתבי-האר"י, ש"ס עם רי"ף ורא"ש וכו' וכו', ורבינו רצה שאת כל זה נלמד **'בשנה אחת'**! הלוואי שנזכה שיהיה לנו **'שנה אריכתא'** - שבשנות חיי-

שְׁאִין הַדְּבָר כֵּן, רַק עַל הַכֹּל מוֹעִיל תְּשׁוּבָה. וְאָמַר, שְׁבֻזָּה הַמֵּאֲמָר זֶהר אֵין שׁוּם אָדָם מִבֵּין הַפְּשָׁט רַק הוּא לְבַד; וְהִנֵּה יֵשׁ לָאֲדָם בִּלְבּוֹל גָּדוֹל, שֶׁהִנֵּה כֵךְ כְּתוּב בְּזוֹהַר, וְכֵן מוּבָא בַּהֲרֵבָה מִהַסְפָּרִים הַקְּדוּשִׁים - שֶׁלֹּא מוֹעִיל עַל זֶה תְּשׁוּבָה וְכו', וְמָה זֶה גּוֹרֵם? שֶׁאֲדָם מִתִּיַּאֲשׁ לְגַמְרֵי... הוּא מִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ - 'אֲנִי יוֹדֵעַ אִיפֹה אֲנִי בַּעֲלוֹם... אֲנִי יוֹדֵעַ אֵיךְ אֲנִי נִרְאָה ה"י"... וּבְדִיעְבַּד הוּא מִתְחַזֵּק וְכו', אֲבָל בְּתוֹךְ-תּוֹכּוֹ הוּא מִיּוֹאֵשׁ 'עִם כָּל הַפִּירוּשִׁים'... וְבָא רַבִּינוּ וּמַגְלֵה: 'אֲנִי אוֹמֵר לָךְ שֶׁכֵּן מוֹעִיל תְּשׁוּבָה!'

וְלֹא סִתֵּם ש'מוֹעִיל' תְּשׁוּבָה, אֲלֵא מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּדַבְרֵי רַבִּינוּ רוֹאֵה שֶׁהַעֲנִיִּין שֶׁאֲדָם זֹכֶה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה הוּא יוֹתֵר גְּבוּהָ מִן הַכֹּל, וְכִלְשׁוֹנוֹ הַנּוֹרָאָה בְּשִׁיחוֹת הַר"ן (ס"א): 'גַּם הַפְּלִיג מֵאֲדָר בְּגָדָל מַעֲלֵת הַתְּשׁוּבָה, וְאֲפֹלוּ כְּשֶׁנִּפְלִים מֵאֲדָר חֹסֶן וְשִׁלּוֹם, וְכָל אֶחָד נָפֵל לְמָקוֹם שֶׁנִּפְלָה רַחֲמָנָא לְצִלָּהּ, אֶתְּעַל־פִּי כֵן אֲסוּר לֵיאֵשׁ עֲצָמוֹ, כִּי תְּשׁוּבָה גְּבִיָּה לְמַעַלָּה מִן הַתּוֹרָה, עַל־כֵּן אֵין שׁוּם יְאוֹשׁ בְּעוֹלָם, כִּי אִם יִזְכֶּה יִהְיֶה נַעֲשִׂין מַעְוֹנוֹתָיו עֲנִין אַחֵר לְגַמְרֵי, וְכִמּוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל שֶׁנִּתְּהַפְּכִין הַעֲוֹנוֹת לְזִכִּיּוֹת (יּוֹמָא פ"ה). וְיֵשׁ בְּעֵנִין זֶה סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, רַק הַכֹּל שֶׁמִּפְּלֵי הַנִּפְלִיּוֹת וְהִירִידוֹת שֶׁבְּעוֹלָם רַחֲמָנָא לְצִלָּהּ יְכוּלִים לְחַזֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּנִקְלָה, כִּי לְגַדְלָתוֹ אֵין חֶקֶר. וְהַעֲקָר שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בּוֹ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִיָּאֵשׁ עֲצָמוֹ מִלְּצַעֲקָא אֶל ה' וְלִהְתַּחַןּוֹן וְלִהְתַּפִּיל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ תָּמִיד'.

הֲרִי לָנוּ דּוֹגְמָא נּוֹסֶפֶת שֶׁל 'מַחְלֻקָּת בֵּין הַצַּדִּיקִים', שֶׁמִּצַּד אֶחָד אוֹמֵר רַבִּי שֶׁמַּעֲוֹן

הַצַּדִּיקִים - כִּמוֹ בַּעֲנִיִּין הַזֶּה: הוּא אוֹמֵר כַּכָּה, וְהוּא אוֹמֵר כַּכָּה, וְאוּלַי בְּאִמַּת זֶה לֹא נִקְרָא לִימּוּד?... וּמִמִּילָא אִם מִבִּיאִים מִדְּבָרֵי גָדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל מִהַדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים, אֲבָל אֲדָם אוֹמֵר: רֹאשׁ יִשְׁבִּיבָה פְּלוּנִי אִמֵּר שׁוּזָה לֹא נִקְרָא לִימּוּד וְכו' - אוֹמֵר רַבִּינוּ: כִּשְׂאֵתָה שׁוֹמֵעַ מַחְלֻקָּת בֵּין הַצַּדִּיקִים, מִשְׁמִיעִים אוֹתָךְ שֶׁהִמּוּחַ שֶׁלָּךְ פָּגוּם רַח"ל, וְלִכֵּן אַתָּה מְבֻלְבֵּל! כִּי אִם הִיָּה לָךְ יֵשׁוּב הַדַּעַת לְרַגַע, הִיָּת מִבֵּין: 'בְּאִמַּת כֵּאֵן כְּתוּב כֵךְ, וְשֵׁם כְּתוּב אַחֲרָת, אֲבָל כָּל זֶה כְּדִי לַתֵּת לִי נִיסִיוֹן'...

כִּי אִם לֹא הִיתָה בַּחִירָה, וְזֶה הִיָּה דְבַר גְּלוּי וִידוּעַ לְכוֹלָם - כָּל רֹאשֵׁי הַיִּשִּׁיבוֹת וְכָל הַגְּדוֹלִים וְכָל הַצַּדִּיקִים הִיוּ אוֹמְרִים: 'לִידִים, קַחוּ עֲצָמְכֶם לִימּוּד! תַּתְּחִילוּ לַהֲגִיד תַּנ"ךְ, תַּתְּחִילוּ לַהֲגִיד מִשְׁנִיּוֹת, תַּתְּחִילוּ לַהֲגִיד גִּמְרָא! תַּתְּחִילוּ!...' אִם הִיָּה כֵךְ - לֹא הִיָּה רַק "אַתְחִלְתָּא" דְּגֵאוּלָּה כִּי־אִם "הַגֵּאוּלָּה" בַּעֲצָמָהּ, וְכִמוֹ שֶׁהַגִּמְרָא אוֹמֵרֶת (סְנַהֲדְרִין צד): בְּדָקוּ מִדֵּן וְעַד בָּאֵר שֶׁבַע וְלֹא מִצָּאוּ תִינוּק וְתִינוּקָתָא, אִישׁ וְאִשָּׁה, שֶׁלֹּא הִיוּ בְּקִיאִין בַּהֲלָכוֹת טוֹמָאָה וְטַהֲרָה; אֲבָל בְּגַלְל שִׁישׁ 'מַחְלֻקָּת בֵּין הַצַּדִּיקִים' - יֵשׁ לָאֲדָם נִיסִיוֹן...

וְנִבִּין יוֹתֵר אֶת הַעֲנִיִּין עַפ"י דְּבַר נּוֹסֶף שִׁישׁ בּוֹ 'מַחְלֻקָּת בֵּין הַצַּדִּיקִים':

רַבִּינוּ אוֹמֵר בְּשִׁיחוֹת הַר"ן (ס"א ע"א): 'בְּעֵנִין מָה שֶׁכְּתוּב בְּזֶהר הַקְּדוֹשׁ שֶׁעַל פָּנֵם הַבְּרִית בְּפָרֻט "מֵאֵן דְּאוֹשִׁיד זְרַעָא בְּרִיקְנִיָּא" חֹסֶן וְשִׁלּוֹם וְכו' אֵין מוֹעִיל תְּשׁוּבָה, אֲמָר רַבִּינוּ ז"ל

אעמוד בניסיון!

ואדם כזה - הוא לא ינוח ולא ישקוט עד שאכן יזכה לחזור בתשובה, ואז יגיע למה שרבינו אומר שם בשיחות הר"ן: **'אם יִזְכֶּה יִהְיוּ נַעֲשִׂין מַעֲוֹנוֹתַיו עֲנִין אַחַר לְגַמְרִי'**; מה הכוונה **'עֲנִין אַחַר לְגַמְרִי'**? אמנם זה דברי חכמינו הקדושים (יזמא פו), אבל רבינו מסביר את זה בפשטות: כל העוונות שעברת בירידות שלך יתהפכו לזכויות, ודווקא על ידי זה תתקרב להקב"ה! דייקא בגלל שעבר עליך מה שעבר, ופגמת רח"ל ונפלת במקומות מאד מאד לא טובים, עכשיו אם תיקח עצמך בידך, ולא תתפעל ולא תחוש לאומרים לך שזה מאוחר ואי אפשר לך לעשות תשובה - אתה לא תתייחס ואתה תעשה תשובה, יהיה נעשה מכל עוונותיך **'עֲנִין אַחַר לְגַמְרִי'**...

זו דוגמא יותר קלה להבנה של 'מחלוקת בין הצדיקים', שמראים לך כאילו רוצים לרחק אותך, אבל אתה עומד בניסיון, ולא מרפה, ואתה חזק: **'לא אכפת לי!'**...

רגילין־אנו ליתן על כך משל לאדם שהפליג באוניה, והיתה רוח־סערה בים וטבעה האוניה, והוא ניצל בנסיינים והגיע לאיזה 'אי', ובשארית כוחותיו סחב עצמו לעבר בית אחד העומד על ה'אי', והנה הוא לא אכל ולא שתה ונמצא באפיסת הכוחות.

בזחילה על הקרקע הוא מגיע אל הבית, ומתחיל לדפוק על הדלת. הוא דופק ודופק, אך 'אין קול ואין עונה'...

בר יוחאי - **"מיחידי הדורות"** - בזהר הקדוש שלא מועיל תשובה, ובא רבינו ואומר **'שְׁבִזָּה הַמֶּאֱמָר זֶהר אֵין שׁוּם אָדָם מִבֵּין הַפֶּשֶׁט'** - וזה פחד! הרי רבי שמעון בר יוחאי אמר ככה...

אבל לפי מה המובן מדברי רבינו בתורה ה' הנ"ל, ולפי הסברו של רבי נתן: מוכרח להיות הדבר הזה! אי אפשר לקחת את הבחירה מן האדם! אם יהיה ידוע ומפורסם שגם על זה מועיל תשובה, בוודאי כל אחד היה מאמין ועושה מה שצריך, אבל בגלל שיש כזה ניסיון - שכתוב שלא מועיל תשובה - האדם מתבלבל, והוא חושב: 'אולי באמת לא מועלת תפילתי?... ומה אני צריך בכלל להתחיל?... וזה הניסיון שלך, שלא תסתכל על שום דבר! ישנה 'מחלוקת בין הצדיקים', ואתה מבולבל מאד, אבל בזה משמיעים אותך שפגמת! ועכשיו יש לך ניסיון...

כי מן השמים מוכרחים לסדר לפניך את הבחירה: פה כתוב שמועיל תשובה, והכל יהיה בסדר אם תזכה לעשות תשובה, ופה כתוב שזה לא מועיל, ועכשיו מה תעשה?... אדם שאין לו את ההתחזקות הנכונה, והוא לא זכה עדיין להתקרב ולהבין מה באמת הלימוד של רבינו, הוא אומר 'כן, מחזקים אותי... רוצים שאני לא אתייאש, ולכן אומרים לי את זה'... אבל מי שיש לו אמונה חזקה ושלימה בדברי רבינו - אין לו ספק לרגע: **"בוודאי תועיל התשובה שלי!"**... והוא מבין: אכן מנסים להרחיק אותי ולהגיד לי שלא מועיל, אבל

ספרים המודפסים יחדיו: עשר קדושות, עשר צחצחות, עשר אורות, עשר עטרות; זה חיבור של שני כרכים [המהדורה הישנה היא כרך אחד], ובו קיבץ המחבר מכל הצדיקים - מהבעש"ט הקדוש עד הדור שלו [לפני כמאה ועשרים שנה] - סיפורים ועובדות ותורות קטנות, וחיברם יחדיו, וסידרם לפי 'מערכות', למשל: מתחיל עם 'מערכת הבעש"ט הקדוש', וממילא זה הבעש"ט ומשפחתו - עניינים שונים וסיפורים וכו'. 'מערכת שניה' היא של תלמידי הבעש"ט - המגיד ממעזריטש ושאר התלמידים. ואח"כ 'מערכת תלמידי המגיד' - הרבי רבי אלימלך, החוזה מלובלין וכו'; זה ספר נפלא מאד, ונפוץ אצל כולם.

[המעין בספר הזה יראה שעל הרבה צדיקים הוא מזכיר לשון של "מחותני" ו"שאר בשרי" וכדו', יען כי בנ"ש של קדושים, והיה לו קשר לכל האדמורי"ם ('מחותני' אין הכוונה דווקא מחותנו, אלא קשר שיש גם מצד אשתו וגם מצד המשפחה וכו').]

והנה, כל הזמן היה פלא אצל מי שמכיר את הספר: הרי הוא ספר כ"כ נפלא, ומדוע לא מוזכר בכל הספר אף לא מילה אחת מרבינו הקדוש?... איך לא מוזכר בו מאומה על רבינו הקדוש?...

ובתחילה היו שחשבו שהמחבר היה אולי היה מכת' המתנגדים, והיה מושפע מכ'מיני אנשים כאלה, כי לצערנו דבר זה מצוי עד היום - שמביאים בספרים כ'מיני מחברים, אבל לא זכו אל השכל

אדם כזה לא יעשה 'פרסה'! לאן יש לו ללכת?... הוא לא יזוז מן המקום עד שייכנס אל הבית! הוא ידפוק וידפוק בכל הכוחות, ואם עדיין אין מענה - בכוחותיו האחרונים הוא ישבור את הדלת וייכנס! הוא צריך להציל את נפשו... ואם אכן ייכנס, הוא יזכה להחיות עצמו ולהציל את עצמו...

הנמשל הוא לאדם שמרגיש בזה העולם שכמעט וטבע בים, והצליח להציל את עצמו ולהגיע בשארית כוחותיו לבית הצלה - לאיזה צדיק שמחזק אותו ומגלה לו 'יש לך תקוה בחיים! אל תתייאש!...' וכי אדם כזה יתבלבל מן החולקים על כך?... גם אם ישנה הסתרה, לא צריכים להתבלבל!

הזכרנו בשבת קודש דבר מבהיל-על הרעיון [גם אם כבר שמעתם זאת, רצוני לומר זאת שוב ברבים כדי שישמעו ויקראו את זה] שזה קשור לעניין האמור של 'מחלוקת בין הצדיקים', אבל זה 'מחלוקת על הצדיקים', כי זה ענין הסתרת האור של רבינו; כי באמת, אם האור של רבינו היה מתגלה בכל העולם - היתה באמת הגאולה השלימה... רבינו אמר על ספרו שהוא "אתחלתא" דגאולה, ואם היה לימודו הקדוש מתגלה בכל העולם - היתה הגאולה השלימה! אבל ישנן הסתרות... וזהו הדבר:

ישנו ספר מפורסם מאד בעולם, שחיברו צדיק בשם ר' ישראל בערגער, שהיה רב בעיר בוקרשט ברומניה, והם בעצם כמה

לאחרונה בתוך ספר 'שבחו של צדיק', שחיברו אחד מקרובי משפחתו של מוהרא"ש, ובו הוא קיבץ מאמרים ופתגמים מכל הצדיקים שדיברו בשבח רבינו, ואמנם זה כבר נדפס מזמן, אבל לאחרונה הודפס יחד עם כל הקטע הנ"ל שהושמט מן הספר הנ"ל.

למה הזכרנו את כל זה? כי רואים פה ענין של 'מחלוקת על הצדיקים' - כמה הסתרה יש על האור של רבינו, עד שלפעמים לא מגיעים אפילו לדעת מהצדיק... ועליכן כמה גדולה המעלה של לגלות ולפרסם את האור של רבינו! והאור של רבינו זה כולל כל הספרים הקדושים שזכינו מתלמידי רבינו, ובפרט מה שזכינו ממוהרא"ש הקדוש - שהוריד את כל הדברים האלו לקונטרסים ומכתבים, עד שאפשר לכל אחד להתחבר לזה! אם תביא לבן־אדם על הרחוב ליקוטי־מוהר"ן או אפילו ליקוטי־הלכות - הוא לא מבין מה שאתה רוצה ממנו... הוא מכבד ונותן נשיקה לספר, אבל לא יותר מזה... והנה אתה נותן לו משהו "שמדבר אליו" - איזה קונטרס, מכתב וכו', והוא לא מאמין למה שהוא רואה... - "באמת? מדברים אליי? בני היקר..." 'אחי היקר'... וכי יש לי תקוה בחיים?... אני עדיין יכול לעשות משהו עם החיים שלי?!...

תשאלו 'מפיצים' איך מגיבים להם בהפצה... - 'מה אתה מביא לי פה?... כבר שונאים אותי מן השמים רח"ל, לא צריכים אותי'... ונותנים לו חיזוק

הזה ולא היה להם זכות להזכיר מילה אחת מרבינו... רואים את זה בחוש - פותחים את ה'מפתח עניינים', ורואים שרבינו לא מוזכר שם כלל... ועליכן היתה מחשבה שאולי גם בספר הנפלא הנ"ל זו הסיבה שרבינו לא מוזכר.

אך הסכיתרנא ושמעו: בשנה האחרונה התגלה, שבמערכת השלישית - אחר הבעש"ט ותלמידיו, היה חלק מכובד מאד של שבחים וגילויים נוראים על רבינו הקדוש ומקורביו! והוא כתב כאלה דברים שאין בכל הספר על שום צדיק אחר!

ומעתה נשאל, א"כ מדוע זה לא נדפס בתוך הספר? התשובה היא ש'ידי זרים' נגעו בספר במהלך הדפסתו - איזה מתנגד, אדם פגום (כי רק מי שהוא פגום - יכול לעשות דבר כזה), השמיט את כל החלק הזה מן הספר!

וכך אכן הודפס הספר - ללא הזכרת שם רבינו ז"ל אפילו פעם אחת, והתפשט הספר הזה בכל אירופה, כי הספר הזה היה מקובל בעולם - מחמת שיש בו את כל הצדיקים וכו', ואומרים שאם היה נדפס יחד עם הגילויים שכותב על רבינו ז"ל ולאילו מדרגות זכה וכו' - היו אלפים ורבבות אנשים מתקרבים לרבינו! אבל מן השמים כך היה - כי הכל מן השמים, ולא נדפס הספר עם שבחי רבינו ז"ל. אנשים רשעים ופגומים השמיטו את זה, ורק בזמן האחרון התגלה הדבר, והתחילו לפרסם את זה.

וכל הקטע הזה שהושמט - נדפס

אתה אמנם 'למדן' ו'חריף', אבל אתה שבור כחרס הנשבר... רק אתה יודע איך הרוחניות שלך... אתה צמא ורעב לאיזו מילה אחת שתחזק אותך! ועל-כן אשרי הזוכה לעסוק בהפצת אור רבינו, ולזה צריכים כמובן סייעתא דשמיא...

וזה מה שרבינו אומר בתורה ה' הנ"ל: אתה שומע מחלוקת בין הצדיקים? זה הניסיון שלך! זה כדי שתגיד 'זה לא בשבילי'... אבל עליך להיות חזק, וכמו האדם הנ"ל שהגיע אל ה'א'י' בשארית כוחותיו, והוא דופק על הדלת ולא עונים לו, וכי הוא יעזוב את המקום?... הוא לא ינחו ולא ישקוט עד שהוא ישבור את הדלת! הוא יכנס ויחפש בכל הבית אם יש שם 'מישהו' ו'משהו'... הוא יחפש בכל הארונות ובכל מקום אולי יש משהו להכניס לפה שלי... אולי לשתות משהו... וזה בן-אדם שזוכה לטעום את לימודי רבינו, והוא מקושר אל רבינו - אמנם אינני מבין את כל התורות ואת כל הדברים, אבל אני לומד 'משהו' בדברי רבינו!

דיברנו את כל השיחה הזו כי התחלנו לגשת לדברי רבינו בליקוטי-מורה"ן, חלק א', סימן רע"ב; והזכרנו שלפעמים אנחנו מזכירים איזה רמז במספרי-התורות של רבינו, וגם בתורה זו יכולין לומר רמז נאה. הרי הספר הזה הוא "אתחלתא דגאולה", ומובן לנו שכל תורה בו זה בדיוק מן השמים, ולא לחינם מספרי-התורות כך הן! ואמנם לא כל הליקוטי-מורה"ן הודפס בחיי רבינו, כי החלק הראשון אמנם נדפס

- "למה לך לדבר ככה?! אוהבים אותך! מחכים לך!" - ונותנים לו איזה קונטרס או ספר - 'קח ותקרא! לא מבקשים ממך שום התחייבות... לא מבקשים כסף, שום דבר! רק תיקח את זה'... וסוף-כל-סוף זה גרם שבמשך השנים אכן אלפים ורבבות אנשים חזרו בתשובה!

וזה רק ההתחלה... כי זו תהיה העבודה של משיח צדקנו, וזה ה"אתחלתא דגאולה" שרבינו כיוון בדבריו - שכל אחד יתחיל את 'הגאולה הפרטית' שלו, שזה יביא את 'הגאולה הכללית' - משיח יבוא בקרוב בעזרת ה', ויהיה לו עבודה שלימה... ומה עתה אנחנו צריכים? 'להכין את השטח'... שְׂיָדְעוּ מִזֶּה!

ב"ה היום כמעט בכל מקום יודעים מרבינו [זה אומר שזה 'גבוה', וזה אומר שזה 'לא גבוה', כל אחד כפי מה שהוא חושב, אבל לכל-הפחות 'יודעים' מרבינו...], שמו של רבינו כבר מפורסם בכל העולם ב"ה! אבל עדיין יש ענין של 'מחלוקת בין צדיקים', מה הכוונה? שיש מחלוקת מכאלה שהם 'כאילו צדיקים', כי לפשוטי-העם שלא יודעים בין ימינם לשמאלם זה 'מִים קָרִים עַל נַפְשׁ עֵינָה' (משלי כה, כה) - מה תיתן לו, איזה ספר עמוק? הוא לא מבין... תן לו איזה קונטרס - איזה משהו שמדבר אליו! אבל הבעיה היא אלו ש'חכמים בעיניהם', והם לפעמים נקראים 'למדנים' ו'חריפים' וכו', ואומרים: 'מה אתה מביא לי?'... 'מה אתה רוצה?'... אבל אם תוֹדָה על האמת,

עג) שדוד המלך אמר את התהלים ברוח הקודש - שבּוּדָאִי כַךְ הוּא, וּמָה הַכוּוּנָה 'רוח־הקודש'? 'רוח־הקודש' הַכוּוּנָה שְׁדוּד הַמֶּלֶךְ הַתְּכוּוֹן בְּאַמִּירַת הַתְּהִלִּים עַל כָּל דָּבָר וּדְבָר שִׁיְהִיָּה בִּפְרָטִיּוֹת? הַכוּוּנָה הִיא שֶׁהוּא אָמַר דִּיבּוּרִים קְדוּשִׁים כְּאַלֶּה שְׁבִתוֹךְ דְּבָרָיו כְּלוּל כָּל ה'רוח־הקודש' - כָּל מָה שְׁאֵדָם יִצְטָרֵךְ עַד סוֹף כָּל הַדּוּרוֹת, כִּשְׁפִתַח אֶת הַתְּהִלִּים וְיִגִּיד תְּהִלָּים, הַכֹּל טְמוּן בְּתוֹךְ זֶה! וְהִקְבֵּה מְכַנִּים אֶת זֶה, כִּי הִקְבֵּה הוּא אֵיךְ־סוֹף, וְהוּא מְכַנִּים עֵינֵן שֶׁל רוח־הקודש הַמְּמַשִּׁכָּה עַד סוֹף כָּל הַדּוּרוֹת.

אומר רבינו כאן בתורה רפ"א: **אותו דבר בספרי צדיקים**; אתה יושב אצל הספר, ואתה יכול לראות בספר דברים נפלאים שהמחבר בעצמו לא כיוון לזה! וממילא גם בתוך השולחן־ערוך - שנכתבו בו כל הסימנים בד' חלקיו: אורח־חיים, יורה־דעה, אבן־העזר, חושן־משפט, **אם אדם זוכה להבין רמזים בסימנים - מותר לו לומר זאת... ואם אדם לומד שולחן־ערוך בדרך כזו - הוא ימצא המון דברים כאלה...** [וכמובן, בשביל זה צריך האדם קצת מוח מיושב...], וגם בזה אותו ענין: וכי כשכתב מרן ה"בית יוסף" הקדוש את השו"ע הוא כיוון לזה? אמנם יכול להיות שהיו בזה כוונות, אבל כמו שרבינו אומר פה: **אם אדם יסתכל על הספר - יכול לראות נפלאות, כלשון רבינו שם: 'וְאֵזִי יִרְאֶה**

בחיי רבינו, אבל החלק השני נדפס אחר הסתלקות רבינו - רבי נתן סידר אותו לדפוס, וממילא רוב הסימנים של הספר כבר היו מסודרים אצל רבינו, **ויש בהן דברים נפלאים למעיין בזה!**

צדיקים אמרו, שגם כשאדם לומד שולחן־ערוך, אפשר למצוא רמזים בתוך מספרי־הסימנים של השו"ע - **יש המון רמזים נפלאים שאפשר למצוא בסימנים של השו"ע!**

כן איתא בדברי רבינו ז"ל (ליקו"מ ח"א סי' רפא^[8]), **שאדם פשוט יכול לראות בתוך ספר דברים שבעל־המחבר בעצמו אפילו לא כיוון לזה; ואיך זה מובן? הרי מדברים מצדיקים קדושים, ואיך אדם פשוט ידע מה שהם לא ידעו? אך דווקא בגלל שהם צדיקים קדושים, גלגלו מן השמים שיכתבו דברים כאלה, והם אמרו את זה כפי השגתם, אבל נשאר בתוך הדיבורים שלהם כאלה דיבורים שהם 'רוח־הקודש', ואדם יכול לראות שם דברים נפלאים!**

הרי מה זה 'רוח־הקודש'? בדרך־כלל חושבים ש'רוח־הקודש' היינו שהצדיק מכוון בכל דבר שהוא אומר לכל הדברים שיארגו בעתיד... 'רוח־הקודש' הַכוּוּנָה שֶׁנִּמְצְאִים בְּתוֹךְ דְּבָרָיו וְעֵינֵינוּ כְּאַלֶּה דְּבָרִים שֶׁהִקְבֵּה מְכַנִּים שְׁזֶה 'רוח־הקודש', **היינו שכל אחד מוצא את עצמו שם!**

וכעין זה מה שאמר רבינו (ליקו"מ ח"ב סי'

א. גם בזה מונח רמז נאה: רפ"א הוא ענין של רפואה, בבחינת (שמות כא, יט) "וְרָפָא יִרְפָּא..."

'אבל היום לא למדתי... לא למדתי שנים מקרא ואחד תרגום, לא למדתי דף גמרא, לא דיברתי כמה דיבורים אל הקב"ה, ומי יודע אם התפללתי את כל שלושת התפילות במנין היום'... - הוא היה יודע שהנשמה שלו צועקת: "געוואלד! אני רעבה! מה אתה עושה לי?! למה אתה מענה אותי ככה?! למה אתה לא מרחם עלי?!..."

נתבונן־נא בגשמיות: אם אדם רואה את האחר שהוא מתחנך שלא אכל זמן רב, תיכף־ומיד היה רץ ומביא לו איזה לחם או כוס מים כדי להציל אותו... ואם אדם היה שומע את צעקת נשמתו - כמה היא רעבה וצמאה - כך היה מזדרז להשביעה בדברי תורה! וזה יהיה ה'רעב' בימות המשיח - "לְשֹׁמֵעַ אֶת דְּבָרֵי ה'"...

רבינו אומר בספר־המידות (אות מריבה, חלק שני, סי' ה'): **מִי שְׁנִוְתָן עֵינָי שְׁכָלוֹ תָמִיד לְחֶקֶר אֶת רֵאשֵׁי־הַדּוֹר וּמַעֲיָן בָּהֶם בְּעִנְיָא בִּישָׁא, עַל־יְדֵי־זֶה נּוֹפֵל לְרַעֲב שְׁלֵעֶתִיד, הֵינּוּ לֹא רַעֲב לֶלְחֶם, וְזֶה "רַעֲב" עַיִן בְּתוֹךְ ר'ב; כלומר: יש בני־אדם שיש להם עין־לא־טובה, והם תמיד מחפשים לראות חסרונות על צדיקים. אומר רבינו: בזה שאתה מחפש חסרונות אצל צדיקים - אתה נופל לרעבון, ואם יהיה לך זכות וירחמו עליך מן השמים, תבין שהרעבון שלך הוא "לְשֹׁמֵעַ אֶת דְּבָרֵי ה'" ולחזור בתשובה...**

רבינו מלביש זאת במילה 'רַעֲב', שהיא

נִפְלְאוֹת, צְרוּפִים חֲדָשִׁים, וְיֻכּוּלִין לְרֵאוֹת בְּהִסְפָּר מֵה שֶׁבַעל הַמְּחַבֵּר לֹא כָּפֹן לָזֶה כָּלֵל;

ואם כן הוא בשאר ספרים קדושים - בוודאי הדבר אמור אצל ספרי רבינו, שזה "אתחלתא דגאולה", ואמר רבינו: כשיקבלו את הספר בעולם, יכולים להכין על משיח; א"כ בוודאי שלא לחינם סדר־התורות שנדפס, ורמזי־המספרים שלהן.

ועתה ניגשים אנו לסימן רע"ב, שברוב הדפוסים של ליקוטי־מוהר"ן לא כתוב רע"ב אלא ער"ב, וכן נהוג בהרבה דפוסים - שלא רוצים לכתוב דבר שלילי אפילו ברמז, ומחמת שרע"ב זה אותיות 'רַעֲב' - שהוא דבר שלילי, אזי במקום רע"ב כותבים ער"ב, שהוא אותיות 'עָרֵב' - לשון של 'עריבות' ומתיקות^[ב].

ובעצם העניין של 'רַעֲב', אכן באופן גשמי - זה דבר שלילי, אבל כתוב בפסוק (עמוס ח, יא): **"הִנֵּה יָמִים בָּאִים נֹאֵם ה' אֱלֹקִים וְהִשְׁלַחְתִּי רַעֲב בָּאָרֶץ לֹא רַעֲב לֶלְחֶם וְלֹא צָמָא לַמַּיִם כִּי אִם לְשֹׁמֵעַ אֶת דְּבָרֵי ה'" - יהיה כזה 'רעבון' שאדם ירגיש כמה זה חסר לו!**

רבינו אומר (ליקו"מ ח"ב סי' ח), שכשם שיש 'מזונא דגופא' כן יש 'מזונא דנשמתא'; אם אדם לא אוכל זמן־מה - הוא מרגיש רעבון, אבל כשנשמתו רעבה הוא לא מרגיש... וזו הבעיה, כי אם אדם היה מרגיש

ב. וכן מופיע במספרי הדפים של הרבה ספרים וסידורים, במקום לכתוב רע"ב כותבים ער"ב - שלא יהיה לשון שלילית.

ועתה ניגשים אנחנו לתורה רע"ב בליקוטי-מוהר"ן חלק א', שבה מגלה רבינו את הגילוי, שאם אדם זוכה לזה - יהיה לו **עריבות** ומתיקות! וממילא מתאים מספר התורה - **ער"ב**, שזה לשון **עריבות** ומתיקות.

רבינו מתחיל את התורה עם הפסוק (תהלים צה, ז): "**הַיּוֹם אִם בָּקֻלוּ תִשְׁמְעוּ**" - '**הַיּוֹם**' דייקא, וכלשון הפסוק דפרשתו: "**רְאֵה אֲנִי נָתַן לְפָנֶיךָ הַיּוֹם!**"

פותח רבינו ואומר: '**זֶה כָּלֵל גָּדוֹל בְּעִבּוּדֵי הַשָּׁם**' - זכינו שרבינו מסר לנו "כלל גדול בעבודת השם"! ומהו? '**שֶׁלֹא יִשִּׁים לְנֶגֶד עֵינָיו כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם**' - תסתכל רק על אותו היום! וכמו שאמרנו בתחילת השיחה: מוכרח שיהיה צמצום של (שמות כ, י) "**שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ**"; ומובא מצדיקים (אוה"ח הקדוש, ועוד), שלא כתוב "**בששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ**" אלא "**ששת ימים עשה ה'**" - כל ששת ימי המעשה, כל יום הוא בריאה מהקב"ה! זה 'צמצום' מהקב"ה! כי בלי זה - לא היה שום צמצום לאדם, וכשיש ששה ימים - יום ראשון, יום שני וכו' וכו' - כל יום הוא 'צמצום' שעשה הקב"ה, זאת כדי שאדם ישים לנגד עיניו רק את היום הזה - 'אין לי אלא רק את היום הזה! קמתי בבוקר - יום חדש!...' וזה מתחיל כבר מהלילה, כי 'וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר' - לילה חדש, יום חדש, עכשיו אני לא מסתכל על שום דבר, יש לי רק את הלילה הזה או היום הזה, ואני צריך לראות

מורכת ממילת '**רב**' והאות **ע**'. אומר רבינו: כשנמצאת העי'ן שלך בתוך ה'**רב**', אתה מסתכל: 'זה כן רב, לא רב; הוא כן צדיק, לא צדיק'... אז מה קורה לך? אתה נעשה '**רַעֲב**', כי העי'ן שלך בתוך ה'**רב**', ועדיין אין לך אמונת חכמים וצדיקים, כי אם הייתי זוכה לאמונת חכמים, העי'ן שלך הייתה מקדימה - לפני ה'**רב**', וממילא היה נעשה '**עָרֵב**' - היתה לך **עריבות** ומתיקות... אבל אם העי'ן היא בתוך ה'**רב**', נעשית '**רַעֲב**'...

ואכן, אם יזכה אותו אחד לחזור בתשובה, אזי יתחיל להרגיש את הרעב האמיתי - "**לֹא רָעֵב לֶלֶחֶם וְלֹא צָמָא לַמַּיִם**" והוא יתחיל לחפש "**לְשִׁמּוֹעַ אֶת דְּבָרֵי ה'**"... ו'**לְשִׁמּוֹעַ**' דייקא, כי רבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' כא) ש'חוש השמיעה' הוא 'אמונת חכמים', **תיקון האוזניים הוא ע"י "שמע דברי חכמים"**. וזהו "**לֹא רָעֵב לֶלֶחֶם וְלֹא צָמָא לַמַּיִם כִּי אִם לְשִׁמּוֹעַ אֶת דְּבָרֵי ה'**" - תחפש צדיק שְׂיַחֲהָ אותך וילמד אותך איך לחיות... איך תזכה להיות 'בן-אדם' בפשטות, ולא ח"ו תגווע מרעב...

עובר על בני-אדם עוד יום ועוד יום ללא מזון לנשמה, והנה בגשמיות - כמה אדם יכול להחזיק מעמד בלי אוכל גשמי?... אדם עושה 'שביתת רעב' בתור הפגנה - כמה זמן זה יכול להחזיק מעמד?... אדם מוכרח לאכול! אבל בן-אדם לא מרגיש שחסר לו 'מזונא דנשמתא' - המזון של הנשמה, אז יכול להיות שהנשמה תגווע ח"ו... והצדיקים מצילים אותנו!

למלאות אותו עם עשיה כלשהי!

עוד שבוע; עוד חודש; עוד שנה; ומה יהיה איתי? אין לי כוח... אדם יגיד: 'אומרים לי ללמוד ש"ס, ואתה כל הלימודים של התורה, אין לי כוח'... זה הטבע של האדם, שהוא מסתכל באופן "גדול", אבל אומרים לך: תסתכל רק על 'היום הזה'! עושים לך 'צמצום' - רק היום 'הזה' והשעה 'הזאת': פרק אחד משניות ופרק אחד בתנ"ך ודף אחד של גמרא ואתה יכול? זה לוקח כמה דקות... זה לא נורא! ולא צריכים ללמוד את הכל 'במכה אחת'... הרי יש יום של 24 שעות, ואפשר לחלק את זה לשעות היום: אתה מתפלל ב"ה, אז תלמד שנים מקרא ואחד תרגום בבוקר, ואולי תוסיף איזה פרק בתנ"ך. אח"כ תלמד איזה לימוד - פרק משניות. אולי אח"כ בהמשך איזה דף גמרא - בבלי ירושלמי תוספתא, צריכים לחלק את זה!

זהו החסד שאנחנו עושים - שמכינים את הכל 'על טס של זהב', וכך הדבר אפשרי לחלק את זה לשעות היום הרבות - הוא מכניס את זה לכיס, והנה באמצע היום למד את הדף היומי בבלי, ואח"כ את הדף ירושלמי, ואחר איזה זמן פרק בתוספתא, וכן דף בזוהר וכו'; זה העניין של 'צמצום' - שאדם מצמצם את עצמו, וממילא זה לא משא כ"כ כבד...

וגם בגשמיות זה לא כ"כ כבד... אם היו אומרים לך לסחוב איתך ש"ס גדול - אפילו הפורמט הכי קטן אי אפשר לסחוב את זה תדיר... משא"כ אם זה בתוך חוברת שבועית - של 7 דפים - זה נכנס בקלות

ורבינו מתחיל בגשמיות: 'הוּן בַּעֲסָק פְּרִנְסָה וְהַצְטָרוּכָתוֹ, צָרִיךְ שְׁלֹא יַחֲשֵׁב מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ' - כי אם אדם יסתכל על הימים הבאים, הוא תמיד יהיה מודאג על 'מה יהיה', משא"כ אם מסתכל על אותו היום: 'אני היום בלילה לא דואג! יש לי משהו לאכול, המקרר עדיין לא ריק ב"ה... יש לי מה לאכול ולשתות, וב"ה לא אגווע ח"ו מרעב'... מה יהיה מחר או מחרתיים - הלא אין לי פרנסה קבועה וכו' - אין אני דואג דאגת מחר! ביום הזה יש לך מה לאכול? תסתכל על היום הזה!

רבינו מתחיל לדבר דווקא מגשמיות, כי זה יותר קרוב להבנת האדם - 'אתה אומר לי שלא אדאג מה יהיה, כי הקב"ה עזר לי עד עכשיו, והוא יתברך יעזור לי גם הלאה'...

ממשיך רבינו ואומר שכן הדבר ברוחניות: 'וְכֵן בַּעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, לֹא יֵשִׁים לְנֶגֶד עֵינָיו כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתוֹ הַשָּׁעָה' - כאן רבינו מוסיף לומר מלבד 'אותו היום' גם 'אותו השעה', דהיינו שאדם יצמצם את עצמו רק לאותה השעה שנמצא בה - 'עכשיו השעה כך וכך? אני לא דואג! מה אני צריך לעשות עכשיו - ביום 'הזה' ובשעה 'הזו' - זה מה שאני עושה!'.

למה? אומר רבינו: 'כִּי כְּשֶׁרוֹצִין לַכָּנֶס בַּעֲבוּדָת ה', נִדְמָה לְהָאָדָם כְּאִלּוּ הוּא מֵשֶׂא כְּבֵד, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לִשְׂאֵל מֵשֶׂא כְּבֵד כְּזֹוֹ' - כי אדם יתחיל לחשוב: 'יש את מחר; יש את

שקבלת - תתפוגג... הוא אומר לך: 'מחר תקום בבוקר עם מוח טרי, ותעשה דף חדש, ותתחיל!'

ואדם צריך להיות חזק - 'לא! היום! אני לא דוחה!'... אפילו שאני עייף ו'בלי מוחין' וכו', היום! ואדרבה, תגיד לס"מ את מה שהוא אומר לך: 'אני שומע לך, ס"מ, רק מחר תבוא... את היום' אני צריך! אני מוכרח היום! לחטוף משהו! עדיין לא אכלתי היום...

אם בגשמיות, אדם היה עסוק וטרוד כל היום, ולא היה לו זמן לאכול, וכבר השעה 12 בלילה וצריך ללכת לישון, אבל הוא מרגיש רעב... מה הוא יעשה? הוא יחפש משהו להחיות את נפשו - איזה לחם, עוגה, ירקות או פירות, טבע של אדם שאם הוא רעב הוא לא יכול לישון...

אותו דבר ברוחניות: 'עדיין לא למדתי היום שנים מקרא ואחד תרגום, עדיין לא למדתי פרק משניות, איזה דף גמרא' - זהו! אתה לא הולך לישון! אל תקשיב לס"מ שאומר לך 'מחר יהיה לך כוחות'... לא! היום! תתעקש ו'אותו' תדחה למחר!

מוהרא"ש היה תמיד אומר, שזה מה שכתוב אצל מלחמת עמלק (שמות יז, ט): 'צא הלחם בעמלק מחר אנכי נצב על ראש הגבעה' וגו'; והוא מן הפסוקים שאין להם הכרע: האם 'מחר' נסוב על הכתוב לפניכן - 'צא הלחם בעמלק מחר', או 'מחר' אנכי נצב על ראש הגבעה'. והלימוד בזה שזה הולך ביחד: 'עמלק' נקרא 'מחר'!

בכיס, וכך מקיים הכתוב אצל שמואל הנביא (ברכות י): 'שָׁכַל מָקוֹם שֶׁהָלַךְ שָׁם בֵּיתוֹ עִמּוֹ' - לכל מקום שהולך יש לו את הבית בתוך הכיס, וזה כ"כ נפלא שהוא יכול בכל עת פנוי לחטוף עוד לימוד בתורה...

וממילא זה לא 'משא כבד' - הן ברוחניות, שאדם מסתכל: 'זה כ"כ קשה'... אבל זה לא כ"כ קשה וכבד, והן בגשמיות - גם אם לא היית צריך לסחוב איתך תיק עם ספרים לכל מקום, אלא בתוך הבית שיהיו מוכנים תמיד כל הספרים בשביל הלימוד - זה קשה... ומביאים לך חוברת שבועית, ואומרים לך: הנה, רק דף אחד ביום... זה לא 'משא' כ"כ כבד...

וזה מה שרבינו אומר כאן: 'אַבְל כְּשִׁיחֶשֶׁב שְׁאֵין לוֹ רק אוֹתוֹ הַיּוֹם, לֹא יִהְיֶה לוֹ מִשָּׂא כָּלָל' - כי זה הרבה יותר קל כשאדם לא חושב אלא רק מאותו היום שנמצא בו, וזוכה לחטוף בו טוב אמיתי ונצחי.

מסיים רבינו ואומר: 'וְגַם שְׁלֹא יִדְחָה אֶת עֲצָמוֹ מִיּוֹם לַיּוֹם, לֵאמֹר מָחָר אֶתְחִיל, מָחָר אֶתְפַּלֵּל בְּכֹנֶנָה וּבְכַח קְרָאִי, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה בְּשָׂאֵר הָעֲבוֹדוֹת, כִּי אֵין לְאָדָם בְּעוֹלָמוֹ כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתוֹ הַשָּׁעָה שֶׁעוֹמֵד בּוֹ, כִּי יוֹם הַמַּחֲרֵת הוּא עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרִי' - כי הנה אדם אומר: 'בסדר, אני שומע את הדברים, ואני מודה לך, מאד התעוררתי מן הדברים, אבל לא היום, מחר... מחר אני מתחיל!'. זה הס"מ! זה עמלק! הוא דוחה את אותן 'למחר' כדי שההתעוררות

עם נחום איש גמזו (תענית כא.) שאמר לו לעני שהוא כבר פורק את הסחורה מן החמור ומביא לו אוכל, ובינתיים יצתה נשמתו של העני... אותו דבר לענין לימוד מקרא בלילה, הלא נשמת האדם רעבה אל הלימוד, וא"כ בוודאי שישלים תיכף-ומיד את הלימוד!

וגם אם יש בזה איסור - הוא מוכן אפילו ח"ו לעבור על זה בשביל ללמוד תורה... אתה מפקד שתקבל עונש על זה רח"ל? על לימוד תורה לא מקבלים עונש!

אגב, כעין דבר זה יש לנו בענין התחלת התורה בשמחת-תורה עד שבת-בראשית, שלפעמים יוצא שמחת-תורה ביום חמישי, והרי פרשת בראשית היא פרשה גדולה מאד, ובקושי יש זמן להשלימה עד השבת, ומביאים כלימיני ראיות שצריכין שיהא נקרא עם הציבור, ודווקא באותו הזמן, ואדם מפקד שהוא ילמד ויקבל ח"ו איזה עונש... מוהרא"ש הקדוש היה תמיד מעורר ואומר: כבר בחול-המועד סוכות תסיים את פרשת 'וזאת הברכה' - קודם הושענא-רבא - שנים-מקרא-ואחד-תרגום עם הרש"י, וכבר תתחיל פרשת בראשית! אל תחכה עד הרגע האחרון! כי זהו כלל: על לימוד התורה לא תקבל עונש!

וזה כמו אותו אחד שרוצה לחכות עד יום שישי אחה"צ, אחר טבילה במקוה, ורק אז יעשה שנים-מקרא-ואחד-תרגום, כי אכן מובא בדברי האר"י הקדוש שזוהי מצוה מן המובחר. אבל המציאות היא,

הוא תמיד דוחה את האדם ל'מחר', ואומר לך: הכל 'מחר'... אתה צודק שצריך לעשות משהו, אבל 'מחר'... ואדם חושב: הוא חבר שלי... הוא מצדיק אותי... לא ולא! תגיד לו: עמלק, לך! 'מחר' אני אשמע לך, אבל "היום" זה שלי! ואמנם כבר מאוחר בלילה, אבל עדיין לא אכלתי את המזון הרוחני... וכי אלך לישון רָעֵב?!... לא ולא! אלמד עתה משהו - כפי כוחי, ואם לא אמרתי שנים-מקרא - אומר עתה שנים-מקרא...

ואם יבוא עמלק בצורה של צדקות ויגיד לך: 'אבל אסור לקרוא מקרא בלילה'... והוא פתאום יביא לך מכלימיני מקומות בזהר-הקדוש וכתבי-האר"י שזה אסור וכו', ובאמת אתה צודק, אבל 'למעשה' - אני רָעֵב! אתה לא מבין אותי! באמת רציתי ללמוד שנים-מקרא כבר בבוקר, אבל לא יצא לי... פתאום הייתי טרוד והתחלתי לרוץ וכו', אז מה עושים? כתוב בפירוש בגמרא (עירובין סה.): 'רַב אָחָא פַּר יַעֲקֹב זִיזִי בִּימָמָא וּפְרַע בְּלֵילָא'; פירוש: הייתי טרוד ביום, ופרעתי חובי בלילה. כי אכן יודע אני שצריכים ללמוד מקרא ביום, אבל לא זכיתי, ועכשיו בלילה נזכרתי, מה עושים? משלימים את זה בלילה!

ולגבי מה שכתוב שלא לומדים מקרא בלילה, הכוונה שלא יקבע אדם לימוד קבוע של מקרא בלילה, כי לימוד מקרא שייך ליום ולא ללילה, אבל לא מדברים מבין-אדם שנשמתו יוצאת כמעט מרוב רעב... הוא כמעט לא אכל כלום... וכי תגיד לו "מחר תשלים"?...! זה כמו המעשה

לא זכה להשלים לימודיו מאיזו סיבה ביום - הוא פורע חובו בלילה; **אין הכוונה שהוא קובע את "השיעור הקבוע" בתנ"ך, אלא בתור "פירעון"!** זה כמו אדם שהוא רעב - לא ילך לישון עד שיאכל, מלווה שדורש את החוב - ישולם לו קודם שיישן, כן בלימוד התורה - **לא הולך לישון עד שמשלים חוקי לימודיו!**

זה מה שרבינו מלמד אותנו בתורה זו - **תורה רע"ב**, ונשוב לומר את הרמז במספר התורה: **רע"ב** אותיות **רָעַב, שְׁזָה** סובב על אדם שמרגיש את ה'רעבון' שלו בלימוד התורה, וממילא הוא לא יכול לדחות זאת למחר - **אני מוכרח להשביע נפשי!**

ומסיים רבינו ואומר, שזה פירוש הפסוק **"היום אם בקליו תשמעו" - 'היום' דייקא, היום!**

ולעולם אלו דברי חכמינו הקדושים (סנהדרין צח), שרבי יהושע בן לוי ראה את אליהו הנביא ושאל אותו: **'לאימת אתי מר'?** - מתי תבוא לגאול את ישראל? צדיקים זוכים לגילוי נשמות - גילוי אליהו הנביא וגילוי נשמות הצדיקים, ורבי יהושע בן לוי שואל את אליהו הנביא שעתיד לבשר את הגאולה: **'מתי כבודו מגיע?** אנחנו מחכים כבר כ"כ הרבה... ענה ואמר לו אליהו הנביא: **'היום'**. עבר היום ולא בא, פגשו שוב ואמר לו לשון קצת חריפה: **'שקורי קא שקר ביי' - הרי**

שאם אדם יחכה עד אז - פעם אחת יצליח, פעמיים יצליח, ואח"כ מריבויי אור לא נשאר כלום... משא"כ אם מתחיל מיום ראשון, ובכל יום קורא קטע מן התורה, זוכה לסיים את כולה ביום שיש קודם השבת...

ורבי נתן כותב בפירוש בליקוטי הלכות, שהעניין שנחלקת הפרשה לשבעה חלקים - **לכל פרשה יש קשר לאותו היום שקורין אותה**, ואם אכן אדם מתבונן במה שהוא לומד שנים מקרא ואחד תרגום - **הוא יכול למצוא לעצמו כל מיני חיזוקים ורמזים בקריאה של אותו היום! רק אם יתבונן ויסתכל...** כי זה ענין של 'צמצום' - שמחלקים זאת לכל השבוע, ובשבת קודש יש הארה לכל הפרשה כולה!

הכלל והעיקר - לא לדחוק על 'מחר' כלל, וגם אם עכשיו לילה - **תתחיל ללמוד! אתה צריך להשלים? תשלים! הרי זה 'פרעון' חוב!** אם אתה חייב למישהו כסף, וקבעת אתו זמן מסוים, ועבר הזמן, והנה מגיע המלווה בלילה - אחר שעבר זמן הפירעון - ו'איפה הכסף שלי?'... **לא תוכל לומר לו 'אבל עכשיו לילה'...** הוא מיד ידרוש ויפקוד עליך: **"היכן הכסף שלי?!"** כבר עבר הזמן!... **וגם אם תנסה לומר שפורעים את החוב ביום - הוא לא יעזוב אותך... "אתה חייב לי! קבענו שתחזיר לי ביום, ולא החזרת, תחזיר עכשיו בלילה!"**... הוא לא יעזוב אותך! למה? כי זה פירעון חוב!

כן אומרת הגמרא לעניין אדם שעדיין

**'גילוי אליהו'! וזה אפילו יותר גבוה מזה...
כי נשמות הצדיקים מחזקים אותם!**

ורבינו אומר (ליקו"מ ח"ב סי' פג): **'מְשִׁיחַ'**
לשון **מְשִׁיחַ אֱלֹמִים** - שהוא יגלה לכל
הבריות איך לדבר להקב"ה! ואנחנו
אומרים תמיד בנוסח ה'קדיש': **'וַיִּצְמַח
פּוֹרְקָנִיה וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיה'** - אנחנו מקרבים
את המשיח בכל יום! ואשרי אדם שזוכה
להחיות את עצמו - 'היום הזה זכיתי לקרב
את המשיח! משיח נמצא פסיעה אחת יותר
קרוב אלינו!...' וכפי שאדם מכניס עצמו
בזה - כן זוכה לגילוי של משיח...

זה מה שאלהו הנביא אמר לרבי יהושע
בן לוי, וקבעו זאת חכמינו הקדושים
בתלמוד.

והנה, אם אדם לומד את הגמרא הזאת,
הוא עלול לחשוב 'בסדר, זה סיפור יפה'...
אך בא רבינו בליקוטימוהר"ן חלק א'

אמרת לי 'היום', ולא קרה... ענה ואמר לו
אלהו הנביא את הפסוק הזה^[2]: **'היום -
אם בקלו תִּשְׁמְעוּ'**! כלומר, אכן רבי יהושע
בן לוי בוודאי זכה לגילוי אלקות ברמה
גבוהה מאד, אבל הוא חיכה על הגאולה
הכללית לעם ישראל, וזכה לקבל מאליהו
הנביא את הסוד הזה של **"היום"**, וכמו
שרבינו אומר בתורה זו: **צריכים להכניס
את כל מרכזי החשיבה ב"היום"** הזה! אל
תסתכל על אתמול, אל תחשוב על מחר או
מוחרתיים - 'היום'! כל אחד יקח את 'היום'
הזה! הצמצום של "היום הזה"!

אם יזכו לקבל זאת - אומר אליהו
הנביא - אני כבר בא... כבר ירגישו שאלהו
הנביא כאן, ומשיח כבר כאן... רבינו
אומר בפירוש, שאדם צריך להרגיש את
'חלק המשיח שיש בקרבו'! **'גילוי אליהו'
יש בתוך כל אדם! אדם שזוכה לחזק את
עצמו עם לימודי הצדיקים - זה ענין של**

ג. זה פסוק בתהלים צ"ה, ז'. והוא המזמור הראשון שמתחיל עמו את קבלת שבת - **'לְכוּ נִרְנְה'.** יש מדרש חז"ל על
הפסוק הזה: **'היום'** אם בקולו תשמעו - **'היום'** סובב על **שבת קודש** (ולקוט שמעוני תהלים רמז תתנב), ומתאים מאד שעם
המזמור הזה מתחילין את קבלת שבת.

ואשרי הזוכה לשלכל הפחות בשבת קודש הוא מקיים את העניין של **"היום"** אם בקלו תִּשְׁמְעוּ, והוא זוכה לבלות את
השבת עם דברים טובים, הן בגשמיות - 'עונג שבת' זו מצוה גדולה, מה שבכל שבוע אין ענין להתענג ולמלאות את
הבטן וכו', בשבת קודש מצוה להתענג על ה', ואכילת שבת כולו קודש כולו אלקות (ליקו"מ ח"ב סי' ט"ז), וכמ"ש (שמות טז, כה)
"אֲכַלְהוּ הַיּוֹם" - תאכלו כל מעדנים ומטעמים שבעולם... ומזה בא **לאדם חיות לכל השבוע!**

וגם אדם שלא זוכה ללמוד בקביעות, ובכל ימות השבוע הוא טרוד על המחיה ועל הכלכלה, ואין לו זמן ללמוד, **לכל-**
הפחות בשבת ילמד תורה! רבינו אומר בספרהמידות (אות לימוד סימן סח): **'מי שאין יכול ללמוד כי אין לו פנאי ולומד
בְּשֶׁבֶת וְרֹאשׁ-חֹדֶשׁ, כִּי הוּא מַעְצִיר אֶת רוּחַ הַטְּמָאָה'** [רמז לזה מובא במ"מ שם מן הפסוק (ישעיה א, ג) **'חֹדֶשׁ וְשֶׁבֶת קָרָא
מִקְרָא - לֹא אוֹכֵל אֶן וְעֶצְרָה'**]; וזה בכלליות מתקיים אצל עמי ישראל שכולם באים לביהכ"ס ושומעים את כל פרשת
השבוע, וגם אם זוכים לבוא לאיזו דרשה וכו' - בזה מקיימים את העניין הזה, שלכל הפחות בשבת זוכים ללמוד תורה.
וזהו **"היום"** אם בקלו תִּשְׁמְעוּ - זו שבת קודש, כי בכוח קדושת שבת הוא יגיע אל ההשגה הזו של **"היום"** - שיקח כל
יום ויום, כי שבת קודש משפיעה על כל ימות השבוע, וכמובא בדברי רבינו (ליקו"מ ח"ב סי' ב), שצריכין להשפיע משמחת
שבת לכל השבוע. ועל-כן מתחילים את קבלת שבת עם המזמור של הפסוק הזה - **"היום אם בקלו תִּשְׁמְעוּ"**.

אזי אליהו הנביא מבשר לנו: **"הנה משיח הגיע!"**... למי? לכל הפחות אליי... כי עי"ז אני מרגיש יותר קרוב אל הגילוי של משיח צדקנו, וממילא מקיימים את דברי רבינו שהזכרנו לעיל מן המגילת סתרים: **"מיד שיתקבל ספרי שהוא "אתחלתא דגאולה" - תכינו עצמכם למשיח"**; ותחילה - אדם מתחים עם עצמו, הוא מקבל את הספר של רבינו, ולומד עוד תורה ועוד תורה ועוד תורה... **כל תורה של ליקוטי מוהר"ן זה גילוי נורא של אלקות!** ואכן, לא בכל פעם זוכים להבין בדיוק את דברי רבינו, ופעמים שזה בגדר 'דיבור בלא דעה', אבל **'אמרת' לכל הפחות!**

רבינו אמר: **"כשיקבלו" את ספרי בעולם,** ולא אמר **"כשיבינו בעומק"** וכו', אלא **לקבל את ספרי רבינו,** ולא כמו אותו רשע/טיפש הנ"ל שהשמיט את רבינו ז"ל מאותו הספר, עד שבכלל לא מוזכר אפילו שמו של רבינו, בשעה שמי שכתב את זה הוא היה מגלה חיזוק לאנשים וכו', והנה הגיע אדם והשמיט זאת... ומזה אנחנו לוקחים מוסר איך מצד אחד יכולים **"לזכות את הרבים"**, ומאידך - איך ישנו מי שהוא חוטא ומחטיא, ה' ישמור... הוא לקח וחתך חלק שלם מהספר כדי שבני אדם לא יזכו לדעת מרבינו - **רחמנא ליצלן!** אבל אנחנו שזוכים לדעת מרבינו - **כמה עלינו לשמח את עצמנו ולהחיות**

סימן **רע"ב** - או **ער"ב** - כל אחד כפי עניינו... אם אתה מרגיש שאתה **'רעב'**, תלמד את התורה הזאת ב'**רעבון'**, כאילו זו פעם ראשונה שאתה לומד אותה [אדם אומר: 'שמעתי את התורה הזאת כבר הרבה פעמים, מה אתה רוצה ממני?']... אבל זו הבעיה שלך - שאתה ב'**רעבון'**... וכמו שאומר רבינו בספר המידות הנ"ל: **שְׁמַתָּה את העין שלך בתוך הר"ב** - 'הרב' זה רבינו הקדוש והצדיקים שמחזקים אותו תדיר - ואתה אומר 'שמעתי כבר פעם, פעמיים, שלוש, מה אתה רוצה ממני?!'... ובגלל שאתה שם את העין שלך בתוך הר"ב, הפרדת בין הרי"ש והבי"ת, ועכשיו העין שלך לא כמו שצריך להיות, וממילא נעשית **'רעב'**... ומהי עצתך? להסתכל בדברי רבינו בתורה **רע"ב** ולראות את הגילוי של **"היום אם בקליו תִּשְׁמְעוּ"** - תיקח את **"היום הזה"**, ואל תסתכל לא על 'אתמול' ולא על 'מחר', רק 'היום הזה' - מה אני יכול לעשות עכשיו עם היום שלי! איזה לימוד, איזו תפילה, איזו מצוה, איזו הפצה^[1], איזו צדקה וחסד, כל מיני צדקה וחסד - לעזור לבני אדם במשהו, כגון: 'ביקור חולים' וכדו', לשמח אנשים, העיקר שהיום הזה לא ילך בלי איזה מעשה חסד עם מישהו!

הכלל, אם זוכים להסתכל רק על 'היום הזה', ומקיימים **"היום אם בקליו תִּשְׁמְעוּ"**,

ד. יש בני אדם שהם לא יכולים לחיות בלי הפצה... זה החיים שלהם! הם לא יכולים שיעבור עליהם יום אחד בלי הפצה... זה החיים שלו! והנה הוא היה עסוק וטרוד באותו יום, אבל **'ספר אחד אני מוכרח לתת לאיזה אדם - לא יודע מיזה ומהו (מקוים שהוא יהודי...), אבל אני מוכרח להפיץ לו!'**... אדם מרגיש רעב לזה - זה הרעבון שלו...

פה על ה'היום'! אם תסתכלו על היום הזה' תבינו שביום הזה יש בְּרָכָה - אתה תהיה עֶרֶב' ולא רָעֵב'...

ומדוע כתוב ג"כ "קִלְלָה"? כי אדם צריך לדעת, שאם לא מקיימים את עצות הצדיקים, יומו של האדם מקולל רח"ל... במקום שיהיה לו ברכה - חיות ושמחה, יש אצלו קללה רח"ל... ואיך אדם זוכה לצאת מזה? ע"י שהוא עושה מן "וּקְלָלָה" - "קול לָה" [אותן אותיות], יש לו את ה'קול' שלו והוא מדבר לָה' - אל השכינה הקדושה, הוא מדבר אל הקב"ה! וזו ה'בְּרָכָה' שלו - שהוא יודע שאפשר להפוך את כל ה'רָעֵב' ל'עֶרֶב' - עריבות!

כן מצינו בפרשת נשא (במדבר ז, פט): "וּבָרַךְ מֹשֶׁה אֶל אֱהֹל מוֹעֵד לְדִבֵּר אֹתוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדִּבְרֵי אֱלֹהִים"; ואומרים חכמינו הקדושים: 'קול לו קול אליו', שהוא גם צירוף של המילה 'קללה', היינו שאדם זוכה לשמוע: מדברים אליי! הקב"ה מדבר אליי! "היום אם בָּקְלוּ תִשְׁמְעוּ" - מדברים אליי! וכך הוא זוכה להפך את ה'קללה' אל ה'קול לו קול אליו', ורואה שאין פה שום קללה אלא הכל ברכה!

וכן פירשו צדיקים את המשך הפסוקים: "רֵאָה אֲנֹכִי נִתֵּן לַפְּנִיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה" - אֶת הַבְּרָכָה; המילה "וּקְלָלָה" כרוכה משני צדדיה עם "ברכה", כי באמת העניין של קללה שייך רק אצל אדם שהוא איננו יודע איפה הוא נמצא... אין לו את הלימוד הזה של ה'היום אם

את עצמנו, ותמיד לזכור את הלימוד הזה: "היום אם בָּקְלוּ תִשְׁמְעוּ" - אל נחשוב מה היה 'אתמול', מה יהיה 'מחר', אני לא יודע כִּי־אם "היום"! אני עושה חשבון "מה אני עושה היום!"

יש אנשים שהם מונחים בתוך ענין של אכילה, ויש להם 'תפריט' מוכן מראש לכל השבוע... ואכן לפעמים זה הכרחי, כגון: בבתי־מלון וכדו', צריכים להכין 'תפריט' מסודר - ביום פלוני בשר, למחרת דגים, אח"כ חלבי וכו', וכך יש 'סדר' מראש, אבל בעבודת ה' יתברך צריכים לשים לפני עינינו רק את ה'היום'! היום היה לי ב"ה מה לאכול? אני שמח! אני לא דואג מה יהיה מחר! אין לי 'תפריט' למחר... זה אצל אדם שמונח קצת בתאוות אכילה - הוא חושב מראש... "יש את ה'היום', וזהו!"...

[היו כאלה שאפילו לא רצו להשאיר אוכל מיום אחד לשני, אלא יש לי את היום הזה, וזהו... ואמנם כל אחד כפי בחינתו, אבל העיקר הוא לא לדאוג! היה לך ב"ה מה לאכול היום? גם מחר יהיה לך בעזרת ה'...].

וזה הגילוי של פרשת השבוע - שהיא יוצאת עפ"י רוב בשבת־מברכין חודש אלול, ולפעמים זה ממש ראש־חודש אלול בעצמו, פרשה זו נמצאת תמיד באזור של חודש אלול, כי זו ההכנה שלנו לחודש אלול - חודש התשובה: "רֵאָה אֲנֹכִי נִתֵּן לַפְּנִיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה" - אני נותן לכם את ה'היום'! תסתכלו על ה'היום'! הדגש

עצמנו לקראת חודש אלול, ובשבת זו
 כבר מברכים חודש אלול ומכינים עצמנו
 אל החודש של תשובה, שנזכה באמת
 למלאות את כל הימים האלו כמו שצריך
 - ולהתחיל כבר עכשיו! לא לומר 'אחכה
 עד ר"ח אלול'... לא! מתחילים עכשיו!
 עוד הלילה! אם עדיין לא זכיתי לסיים
 את השיעורים שלי היום, ואולי אפילו לא
 התחלתי... אעשה עתה 'טעימה' - קצת
 מכל דבר, שלא ילך היום בלא-כלום ח"ו!
 הרי אתה מרגיש רַעב, הנשמה צועקת,
 ונשביע רעבונה!

הקב"ה יעזור, שנכין את עצמנו לקראת
 חודש אלול הקדוש בעזרת ה' יתברך,
 יהיה חודש של תשובה אמיתית, נזכה
 להגיע לרבינו על ראש-השנה בעזרת ה'
 יתברך, ותהא שנת גאולה וישועה בעזרת
 ה', אליהו הנביא יבוא לבשר את הגאולה
 השלימה, ותהא הגאולה השלימה לכל
 עם-ישראל!

בְּקִלּוֹ תִשְׁמְעוּ - הוא לא מבין מה רוצים
 ממנו... הוא תמיד חושב על מה שהיה
 'אתמול' ומודאג מה יהיה 'מחר', והוא
 מבולבל לגמרי... אבל כשהוא מקיים
"רְאֵה אֲנֹכִי נִתֵּן לַפְּנִיכֶם הַיּוֹם", ו'**אֲנֹכִי**
 התורה הקדושה - **"אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ"**, והוא
 מצמצם את ראייתו להסתכל על הקב"ה
 שהוא נותן לנו את **"היום"**, וכמו שאמרנו
 לעיל: **"הקב"ה נותן לנו "מתנה" של ה"יום!"**
כל יום הוא מתנה מהקב"ה! ובתוך **"היום"**
 יש את **"הברכה"** ואת האפשרות להפוך
 את ה'**קללה**' ל'**ברכה**', שבמקום **'קִלְלָה'**
 יהיה **'קל לָהּ'**^[ה], שזה יקל מעליך את
 כל היסורים, ותזכה למצוא את הקב"ה
 בתוך היום הזה, ותהפוך את כל הקללות
 לברכות!

זו ההכנה שלנו לקראת חודש אלול
 בעזרת ה'!

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה באמת להכין

ה. גם מילת **'קִלְלָה'** היא אותיות **'קל לָה'**, ואף שהמילה **'קל'** כתיב חסר, הרי גם בברכות יצחק ליעקב מצינו שכתוב
 כן (בראשית כז, כב) **"הקל קול יַעֲקֹב"**.

לְרִפּוּאֵת ר' שְׁלֵמָה בְּרוּךְ בֶּן רִבְקָה